

Verksamhetsplan 2016

Länsstyrelsen Dalarna

Omslagsbild: Vattenfotsteg på ett löv. Foto: Nikolai Okhitin.
Rapporten kan laddas ner från Länsstyrelsen Dalarnas webbplats:
www.lansstyrelsen.se/dalarna/publikationer.

Verksamhetsplan 2016

Förord

Vår verksamhetsplan för 2016 ger en övergripande och sammanfattande beskrivning av vår verksamhet. Verksamhetsplanen innehåller ett antal generella insatser som gäller för hela myndigheten för att kvalitetssäkra, utveckla och effektivisera vårt arbete och för att säkra en god arbetsmiljö. I verksamhetsplanen lyfter vi också upp fem prioriterade områden som viktiga för Dalarnas utveckling, där insatser från flera olika enheter och sakområden är aktuellt.

På varje enhet finns en arbetsplan och i vissa fall tillsynsplaner för 2016. I arbetsplanerna framgår hur vi på enhetsnivå arbetar utifrån de generella insatserna i verksamhetsplanen samt hur enhetens arbete kopplar mot de fem prioriterade områdena i verksamhetsplanen. I arbetsplanen beskrivs enhetens samtliga uppgifter på en mer detaljerad och uppföljningsbar nivå.

Tillsammans ger vår verksamhetsplan och våra arbetsplaner med tillsynsplaner en bred och djup bild av Länsstyrelsen Dalarnas verksamhet.

Innehållsförteckning

Förord	2
En samlande kraft i arbetet för en hållbar utveckling i Dalarna	5
Generella insatser	
Kvalitet och kundfokus i vårt arbete.....	6
Vår arbetsplats och arbetsmiljö.....	9
Prioriterade områden	
Folkhälsa och mänskliga rättigheter	12
Hållbar tillväxt i hela Dalarna	15
Energi och klimat	19
Miljömålen	22
God planering och ett tryggt Dalarna	27
Organisation.....	31

En samlande kraft i arbetet för en hållbar utveckling i Dalarna

Som länsstyrelse arbetar vi tillsammans med många andra för en hållbar utveckling i Dalarna. Vi har ett brett uppdrag som syftar till att nationella mål ska få genomslag i Dalarna. I det arbetet ska vi ta hänsyn till Dalarnas specifika förhållanden och förutsättningar. Det som är speciellt utmärkande för länsstyrelsen är att vi ska ha ett statligt helhetsperspektiv. Det innebär att vi ska arbeta över sektorsgränserna – tvärsektoriellt och göra avvägningar mellan olika intresseområden och kunna hantera målkonflikter. Det innebär också att vi inom vårt ansvarsområde ska samordna olika samhällsinsatser och statliga myndigheters insatser. Vårt övergripande mål är att:

"Vi ska vara en samlande kraft i arbetet för en hållbar utveckling i Dalarna"

Målet fångar in både vad vi gör och hur vi gör det. Vi behöver ha kunskap och kompetens inom många områden och vi måste kunna samordna oss både internt och med olika aktörer utanför länsstyrelsen. Förmågan att bygga goda relationer genom samverkan och dialog är avgörande för att vi ska nå resultat. För att nå och föra ut våra resultat behöver vi också ett strategiskt och professionellt kommunikationsarbete.

Vårt uppdrag är viktigt och utmanande. Att kunna arbeta tvärsektoriellt kräver en hel del av oss. Samtidigt är det ett spännande och roligt arbete. Allt vi gör, vårt sätt att arbeta, hur vi kommunicerar och agerar och inte minst vårt förhållningssätt bidrar till bilden av länsstyrelsen. Vi kan alla bidra till att stärka den bilden. Att få arbeta för en hållbar utveckling är verkligen något att vara stolt över.

Tillsammans skapar vi bilden av länsstyrelsen!

Ylva Thörn, landshövding

Inger Eriksson, länsråd

Kvalitet och kundfokus i vårt arbete

Samtliga enheter ska planera sitt arbete 2016 i enlighet med de ambitioner och direktiv som ges nedan för att kvalitetssäkra, utveckla och effektivisera vårt arbete

Som statstjänstemän arbetar vi i demokratins och folkets tjänst och vi är skyldiga att respektera alla människors lika värde och den enskilda människans frihet och värdighet. De är stora ord men de är grundläggande för all vår verksamhet. Vi ska leva upp till den statliga värdegrunden som utgår från de krav som ställs på svensk förvaltning till följd av internationella åtaganden, i regeringsformen och övrig lagstiftning.

Vi ska verka för att nationella mål anpassas till regionala och lokala förutsättningar och får genomslag i Dalarna. En viktig uppgift är att, i samarbete med andra aktörer i länet, ta fram strategier och planer som gör att vi kan genomföra de insatser och aktiviteter som krävs. En viktig utgångspunkt i allt vårt arbete är att ha ett helhetsperspektiv. Vi ska arbeta sektorsövergripande för att kunna göra avvägningar mellan olika samhällsintressen och samordna olika insatser.

Ärendehantering och myndighetsutövning är basen i vår verksamhet. Vi hanterar årligen mellan 20–25 000 ärenden och sammantaget tillämpar vi flera hundra olika lagar. Många av våra ärenden handlar om tillsyn, tillsynsvägledning eller granskning, och det sker inom ett trettiotal olika områden. Syftet med tillsyn och granskning är att garantera att lagar och andra demokratiskt fattade beslut genomförs och följs. Tillsynen är ett viktigt verktyg för en hållbar samhällsutveckling, för att invånarnas rättigheter ska tas tillvara och för att risker och skador ska kunna förebyggas.

Länsstyrelsen har ett mycket brett kontaktnät. Det är statliga och kommunala myndigheter, företag, organisationer men också enskilda medborgare. Varje år har vi runt 100 000 externa kontakter och vi tar fram och sprider stora mängder kunskapsunderlag av olika slag. Vi stödjer också med rådgivning och utbildning inom olika områden och vi fattar beslut som berör enskilda personer, företag och kommuner.

Länsstyrelsen styrs av ett stort antal mål, såväl långsiktiga som visionära. I vårt dagliga arbete är det viktigt att vi förstår och förhåller oss till både övergripande och detaljerade mål. Det betyder att kopplingen mellan våra konkreta arbetsuppgifter och de mål som vi ska uppnå eller främja måste tydliggöras.

Vår verksamhet ska kännetecknas av en enhetlig rättstillämpning, god service och en snabb och korrekt handläggning. Vår kommunikation ska vara tydlig och enhetlig och ska göra vår breda verksamhet känd.

Värdegrundsarbete

- Ledning, chefer och funktionssamordnare ska föra en levande och kontinuerlig diskussion i vardagen om vad den statliga värdegrunden (www.vardegrundsdelagationen.se), de mänskliga rättigheterna och våra egna värdeord rättsäkerhet, kunskap, samarbete och bra bemötande (www.lansstyrelsen.se/dalarna/om-lansstyrelsen) innebär för oss i vårt arbete och för vårt förhållningssätt.

Dialog och bra bemötande

- Vi ska öka möjligheterna till konstruktiva och smidiga lösningar genom dialog och bra bemötande. Detta kräver ömsesidig respekt och förståelse för olika förutsättningar och behov. I allt vårt arbete ska vi ha länets utveckling för ögonen och på olika sätt göra det enklare för företag och andra i deras myndighetskontakter.

Tvärsektoriell kompetens och horisontella mål

- Under 2016 ska arbetet med att utveckla och stärka vår tvärsektoriella kompetens fortsätta. Våra funktionssamordnare har en viktig roll i detta arbete.
- Alla enheter ska analysera på vilket sätt horisontella mål ska och kan integreras i verksamheten och konkretisera detta i arbetsplanen. Under 2016 ska alla enheter redovisa sitt arbete med minst tre av punkterna i länsstyrelseinstruktionen 5 § 1–8.

Lotta Larson, kommunikationschef.

**”Öppenhet, transparens
och klarspråk är grunden
för en bra dialog med
omvärlden.”**

Strategisk och professionell kommunikation

- Under 2016 ska en ny kommunikationspolicy arbetas fram för Länsstyrelsen Dalarna. Den ska ligga till grund för att fortsätta utveckla kommunikationsarbetet i hela organisationen.
- Vi ska sätta ytterligare fokus på att planera kommunikationen i nära samverkan mellan verksamheten och kommunikationsfunktionen.
- Vi ska fortsätta arbetet med att göra webben till vår huvudkanal.

Målkvalitet och måltydlighet

- Alla enheter ska analysera och tydliggöra sambanden mellan övergripande mål och den egna enhetens mål, uppdrag och prioriteringar.

Stödsystem

- Vi ska utveckla och effektivisera vårt arbetssätt, rutiner och metoder och öka kunskapen och kompetensen vad gäller användandet av våra stödsystem. Vi ska fortsätta att kvalitetssäkra ärendehantering i vårt handläggsystem Platina.

Handläggningstider och beslut

- Varje enhet ska verka för att vi har rätt handläggningstider och att våra handläggningsprocesser är effektiva. Genom dialog och återkoppling ska vi verka för att förkorta våra handläggningstider och effektivisera våra processer.
- Vår tillsyn ska ske utifrån antagna tillsynsplaner och genomförda behovsanalyser och i förekommande fall riskklassificering.
- Våra beslut ska vara tydliga och välmotiverade. Vi ska säkerställa att våra texter är skrivna på ett vårdat, enkelt och begripligt språk (klarspråk).

Marie Hammerin Söderström,
enhetschef på rättsenheten.

"Vi ska fortsätta arbeta för att allmänheten ska få tydliga och välmotiverade beslut från Länsstyrelsen i Dalarna."

Vår arbetsplats och arbetsmiljö

Samtliga enheter ska planera sitt arbete 2016 i enlighet med de ambitioner och direktiv som ges nedan för att bidra till en god arbetsmiljö.

En god arbetsmiljö är avgörande för om vi ska kunna åstadkomma ett bra arbete. En god arbetsmiljö är därför en av våra viktigaste kvalitetsfrågor. För att göra en bra arbetsinsats behöver vi känna engagemang och motivation. Vi behöver känna att vår kompetens tas tillvara, att vi gör nytta och har en möjlighet att påverka och utvecklas på jobbet. Att tydligt se sin roll i det större sammanhanget är viktigt både ur arbetsmiljösynpunkt och för att vi ska kunna arbeta och samarbeta så effektivt som möjligt. Vi behöver stärka de roller vi har mot omvärlden för att bidra till att vi upplevs som professionella av dem som vi är till för.

Vårt uppdrag är stort och vi har begränsade resurser. Den kanske viktigaste utmaningen är att göra tydliga prioriteringar eller bortprioriteringar så att ambitioner och resurser går ihop. Vi behöver bra målbilder och balans vad gäller resurser och mandat.

Vi har och kommer att ha ett stort behov av olika specialistkompetenser eftersom vi är en expertorganisation med ansvar för både bredd och djup i ett stort antal samhällsfrågor och politikområden. Samtidigt som vi strävar efter att utveckla och ta tillvara på den kompetens som finns på länsstyrelsen kommer vi inom de närmaste åren på grund ett generationsskifte och förändrade uppgifter att behöva fokusera på rekrytering och kompetensförsörjningsinsatser. Ambitionen är att vår personalsammansättning på sikt ska spegla mångfalden i vårt samhälle. Vi behöver som andra arbetsplatser bidra till att nyanlända får en bra start i vårt land.

Länsstyrelsen Dalarna ska vara en trygg arbetsplats. Vi har nolltolerans när det gäller alla former av diskriminering och vi ska ha ett kontinuerligt arbete för jämställdhet och för att främja likabehandling. Vi ska skapa förutsättningar för att relationen mellan arbetskamrater är bra. Beredskapen för att hantera säkerhetsfrågor internt ska vara god.

Vi är varandras arbetsmiljö och en bra arbetsmiljö skapar vi tillsammans. Det kräver att vi utvecklar såväl ledarskapet som medarbetarskapet. Vi ska arbeta i enlighet med vårt samarbetsavtal och ha ett konstruktivt och förtroendefullt samarbete mellan ledning och fackliga organisationerna. Varje medarbetare har ett eget ansvar för att bidra till en bra arbetsmiljö.

Länsstyrelsen Dalarna ska vara en attraktiv arbetsplats där vi ska trivas. Det ska vara roligt att gå till jobbet och vi ska kunna vara stolta över vårt arbete.

Kompetensutveckling

Under 2016 kommer vi att satsa på gemensam kompetensutveckling inom:

- Personlig effektivitet
- Bemötande, dialog och medieträning
- Klarspråk och skrivande
- Organisatorisk/psykosocial arbetsmiljö

På enhetsnivå ska vi:

- Skapa utrymme för god kompetensutveckling
- Erbjuder årliga utvecklingssamtal
- Stimulera till intern rörlighet och breddning av kompetens

”Genom att erbjuda internrekryteringar breddar vi även kompetensen på enheterna.”

Mattias Strömberg, personalchef.

Introduktion

- Länsstyrelsen ska ha ett övergripande introduktionsprogram för alla nya medarbetare.
- Varje enhet ska svara för en god arbetsplatsintroduktion för nya medarbetare.

Kompetensförsörjning

- Vi ska arbeta strategiskt med att kartlägga befintlig kompetens och identifiera framtida kompetensbehov på både organisations- och individnivå.
- Vi ska rekrytera utifrån såväl nuvarande som framtida behov samt i stor utsträckning sträva efter att identifiera och rekrytera enhetsöverskridande roller/kompetenser.

Arbetsmiljö

- Arbetsmiljöarbetet ska vara en naturlig del i det löpande förbättringsarbetet såväl på lednings- som enhetsnivå med särskilt fokus på måltydlighet och arbetsrelaterad utmattning.
- Under året ska nya system, tjänster och rutiner för uppföljning när det gäller ensamarbete införas. Vi ska utveckla vår förmåga och våra rutiner vad gäller säkerhet och bemötande i svåra och känsliga situationer.
- Genom erbjudande om friskvårdsbidrag och friskvårdstimme ska vi stimulera till friskvårdsaktiviteter.

Fredrik Enoksson,
ordförande i Kamratföreningen.

”Kamratföreningen arbetar för att öka personalens trivsel och får folk att mötas över enhetsgränserna.”

Ledarskap

- Länsstyrelsen kommer att lägga fokus på att stärka chefer och funktionssamordnare i sina respektive roller. En ledningsgruppsutveckling kommer att påbörjas i januari 2016.

Praktikplatser

- Vi ska arbeta för att skapa utrymme för praktikplatser för nyanlända

Lika villkor

- Vi ska följa upp tillgängligheten till våra lokaler och vår kommunikation och bjuda in myndigheten för delaktighet till en workshop/föreläsning.
- Vi ska vara en jämställd arbetsplats i ord och gärning.

Folkhälsa och mänskliga rättigheter

Vi ska arbeta för ett socialt hållbart Dalarna med lika möjligheter, rättigheter och skyldigheter för alla och stödja länets kommuner i det arbetet. Att aktivt verka för jämställdhet, integration och folkhälsa tydliga uppdrag för länsstyrelsen.

Länsstyrelsen ska verka för att det finns beredskap och kapacitet hos länets kommuner att klara länets flyktingmottagande. Allt fler människor är på flykt i världen. I dag har flyktingsituationen i världen kommit allt närmare Europa och Sverige. I Dalarna fanns vid årsskiftet cirka 8 500 asylsökande. För att kunna ta emot nyanlända och ensamkommande barn, möjliggöra en bra etablering och delaktighet i samhällslivet krävs insatser från många olika aktörer. Vi ser ett akut och ökat behov av bostäder, skolplatser, utbildning och stöd för flyktingmottagning i länets kommuner. Under 2015 tecknades en bred överenskommelse om samverkan och gemensamt ansvar för mottagandet av flyktingar i Dalarna - Vägen In. Bakom överenskommelsen står 25 parter däribland samtliga kommuner i Dalarna.

Vår förmåga att till samordning och samverkan i det arbetet kommer att vara avgörande för om vi ska lyckas. Under hösten 2015 har en stab för samordning rörande det akuta flyktingmottagandet inrättats vid länsstyrelsen. Vi står inför en mycket stor utmaning de närmaste åren.

Att främja folkhälsa är ett uppdrag med bäring på stora delar av vår verksamhet, som miljöskydd, samhällsplanering, krisberedskap, natur- och kulturmiljövård. Tillgängliga naturreservat och väl förvaltade kulturarv ger ökade möjligheter till friluftsliv och tillgång till miljöer som bidrar till att vi kan känna oss delaktiga i större sammanhang.

Länsstyrelsen har i uppdrag att samordna, stötta och utöva tillsyn när gäller det alkohol- och drog- förebyggande arbetet i länet. Det finns starka krafter både nationellt och internationellt som driver frågan om att legalisera droger. Nya substanser kan enkelt beställas via internet och det krävs genomtänkta handlingsplaner och breda insatser för att stoppa den utvecklingen.

Att skapa ett jämställt samhälle kräver breda insatser på många håll. Länsstyrelsen Dalarna har tillsammans med andra offentliga aktörer tagit fram strategier och verktyg men det krävs ett aktivt, uthålligt och samordnat arbete hos alla samhällsaktörer. Det jämställdhetspolitiska målet att mäns våld mot kvinnor ska upphöra har också en tydlig koppling till folkhälsa.

Elisabeth Holm,
sakkunnig jämställdhet.

”I år lyfter vi frågan om kvinnors deltidarbete. Sex kommuner i länet erbjuder verktyg och utbildning för att hitta lösningar, så att fler kvinnor får möjlighet att arbeta heltid.”

Verksamhetsintegrering av mänskliga rättigheter och jämställdhet

- Samtliga enheter ska integrera mänskliga rättigheter och jämställdhetsperspektiv sin verksamhet. Det betyder att man ska belysa, analysera och beakta dessa rättigheter i all sin verksamhet.
- Länsstyrelsen Dalarna ska fortsätta driva det länsstyrelsegemensamma uppdraget för att utveckla metoder för verksamhetsintegrering av de mänskliga rättigheterna. Vi ska samtidigt utveckla våra egna metoder och arbetssätt.
- Under 2016 ska stöd och utbildningsinsatser erbjudas när det gäller olika metoder för verksamhetsintegrering, till exempel målgruppsanalyser. Vår interna organisation för jämställdhetsintegrering ska stärkas och utvecklas. Sakkunnig i jämställdhet är ett stöd. Enhetschefer och funktionssamordnare har en nyckelroll i arbetet med verksamhetsintegrering på enheterna.

Samverkan kring flyktingmottagandet och Vägen in

- Genom avsiktsförklaringen "Vägen in" ska länets myndigheter och organisationer samverka för att skapa möjligheter till arbete och studier för nyanlända. En viktig uppgift är arbetet med mottagandet av ensamkommande barn. Vi ska ge fortsatt stöd till kommunerna i deras arbete med att förbättra och avsevärt öka förmågan att ta emot nyanlända. Länsstyrelsen och Region Dalarna svarar för ett gemensamt kansli för att vara ett stöd i genomförandet.
- Enheterna ska, där det är relevant och utifrån sina respektive uppgifter, delta i arbetet att underlätta nyanländas etablering – Vägen In.
- Staben för samordning av flyktingmottagande ska ha beredskap att fortsätta under 2016.

"I Dalarna är vi beredda att ta ett gemensamt ansvar för mottagandet av nyanlända genom Vägen in."

Rusmira Dervisic Perez,
sakkunnig integration.

Strategi för jämställdhet

- Vi ska fortsätta arbetet med jämställdhet med utgångspunkt från vår regionala avsiktsförklaring och strategin för jämställdhet.
- Vi ska motverka våld i nära relationer genom stöd till länets kommuner och en ökad samordning och samverkan mellan alla viktiga aktörer i länet.
- 2016 ska vi starta ett treårigt projekt "Jämställt – hela tiden". Det är ett brett samverksansprojekt som syftar till att bryta könssegregeringen på arbetsmarknaden.

Hållbar tillväxt i hela Dalarna

I allt vårt arbete ska vi ha länets utveckling för ögonen och förenkla för företag och andra i deras myndighetskontakter.

Länsstyrelsen har flera uppdrag som direkt eller indirekt bidrar till en hållbar tillväxt. Det kan till exempel vara handläggning av olika stöd till företag och projekt, hållbar samhällsplanering, landsbygdsutveckling, rationalisering av fastighetsstrukturen för att stärka lönsamheten hos skogs- och jordbruksföretag, uppgifter kopplade till att skydda, bevara och utveckla länets natur- och kulturmiljöresurser eller resurseffektivisering och utvecklingsarbete kring servicefrågor.

Utgångspunkt för vårt arbete är regeringens nationella strategi för regional tillväxt och attraktionskraft och Dalastrategin 2014–2020. Vi ska arbeta för ett konkurrenskraftigt näringsliv och en levande landsbygd med ekonomiskt livskraftiga företag och god service i Dalarna.

Mikael Selander, enhetschef
för enheten för landsbygd och tillväxt.

”Värdefulla natur- och kulturmiljöer kan skötas och bevaras tack vare landsbygdsprogrammet.”

EU:s strukturfonder och landsbygdsprogram bidrar med betydande medel för regional tillväxt, attraktiva miljöer och människors möjlighet till utveckling på lika villkor. Det svenska landsbygdsprogrammet syftar till att stärka en hållbar utveckling för landsbygden. Vårt uppdrag är att omsätta programmet regionalt.

Ungefär 70 procent av Sveriges befolkningsökning sker i de tre storstadsregionerna. Många lämnar landsbygden och flyttar till storstäderna. Trots det ökar Dalarnas befolkning och det beror på att människor flyttar hit från andra länder. Men det finns också kommuner i länet med en minskande befolkning, ofta i kombination med ökad medelålder. Vi kommer att behöva nya lösningar för att långsiktigt kunna tillgodose behovet av service och för att möjliggöra etablering för våra nya medborgare.

Tillgång till bredband är ett exempel på en viktig landsbygdsfråga för både företagare och privat- personer. Dalarna är ett stort län med delvis gles befolkning. För att skapa förutsättningar för en långsiktigt hållbar, attraktiv och socialt väl fungerande landsbygd med ekonomisk livskraft måste det finnas både stabila internetuppkopplingar och digitala lösningar som komplement till traditionell service.

I Dalarna ökar konkurrensen i många branscher och allt fler företagare konkurrerar på en global marknad. Dessa företag kommer att behöva investera, både i maskiner och i kompetens, för att kunna möta den konkurrensen. Andra företag verkar på en lokal marknad och vänder sig till länets konsumenter och den starka besöksnäringen. För dem är marknadsföring och distribution utvecklingsfaktorer.

I Dalarna upplever många företag att de har svårt att rekrytera den kompetens de behöver. Det finns personer med kompetens som aldrig får chansen, som inte tillfrågas eller som väljs bort av olika skäl. Vi ska genom att arbeta med jämställdhet, integration och mångfald som en tillväxtfaktor öka urvalet så att fler företag hittar den kompetens som behövs.

Landsbygdsutveckling

- Vi ska ansvara för genomförandet av landsbygdsprogrammet 2014 - 2020. Landsbygdsprogrammet ska stärka företags konkurrenskraft och öka förutsättningarna till jobb på landsbygden. Programmet ska genomföras så att det stödjer miljö- och klimatarbetet och bidrar till en hållbar förvaltning av naturresurser.
- Under 2016 planeras en förstudie om omarrondering i Älvdalen i samarbete mellan länsstyrelsen, lantmäteriet, skogsstyrelsen och LRF.
- Vi ska påbörja projektet "Innovationsupphandling för betaltjänster".

Joachim Holback, Anders Oksvold, kansliet Digitala Dalarna.

"Under 2016 kommer vi att uppleva en ketchupeffekt i Dalarna."

"Nu kommer bredbandsutbyggnaden igång på allvar."

Digitala Dalarna - bredbandskansli

- Länsstyrelsens och Region Dalarnas gemensamma bredbandskansli ska vara ett nav för regionala bredbandsfrågor och en mötesplats för mobiloperatörer och kommuner i arbetet för att nå Dalarnas bredbandsmål. Under 2016 -2019 ska vi genom bredbandskansliet bistå länets kommuner i genomförandet av en infrastrukturinvestering på mer än 100 miljoner.

Konkurrenskraftiga företag

- Upphandlingsdialog Dalarna (UDD) ska söka finansiering för åren 2016-2017 för att utveckla sitt arbete med att underlätta för små företag att lägga anbud och delta i upphandlingar. Målet är att UDD 2018 är en del av en ordinarie verksamhet.
- Vi ska påbörja projektet Projekt ENCOM 2020 (Energy investments for competitive companies 2020). Ett ramprojekt för investeringar, med en budget på 160 miljoner till företag som gör smarta energiinvesteringar.
- Under 2016 ska vi verka för bildandet av ett nätverk för företagsstödjande aktörer kring integration, mångfald och tillväxt i syfte att stödja nyanlända företagare eller blivande företagare.

Skyddad natur, kulturmiljö och tillväxt

- Under 2016 kommer vi att driva eller delta i flera projekt som syftar till att vårda viktiga natur- och kulturmiljöer och att utveckla besöksnäringen kopplat till natur- och kulturmiljövärden.
- Vi ska fortsätta det långsiktiga arbetet för att utveckla världsarvet Falun, Ekomuseet Husbyringen, Silverringen i Säter och flera andra kulturhistoriska besöksmål. Inom Bergslagssatsningen utvecklas sex industrihistoriska besöksmål i Dalarna. Vi kommer att delta i projektet Gamification of Dalarna - en koppling mellan Faluns dataspelsbransch och besöksnäringen, där viktiga kulturmiljöer kan bli piloter för test och plattformsutveckling.

Fredrik Sandberg, länsantikvarie.

”Dalarnas mångfald av enastående kulturmiljöer utgör en väsentlig del i länets identitet och en stor resurs för framtidens invånare och besökare.”

- Under 2016 kommer vi att utveckla besöksnäringen i skyddad natur, bland annat i ett interregprojekt för att ta fram en besöksstrategi för Fulufjället. Tillsammans med Region Dalarna ska vi fortsätta att utveckla temat turism och näringsliv i skyddad natur.
- Vi kommer att arbeta vidare med regeringsuppdraget kring de tio friluftsmålen och de fyra kulturmiljömålen. Vi ska fortsätta att förbättra tillgängligheten i våra naturreservat och kulturmiljöer.

Energi och klimat

Sveriges vision för 2050 är att vi har en hållbar och resurseffektiv energiförsörjning och inga netto-utsläpp av växthusgaser. År 2030 ska vi ha en fordonsflotta som inte är beroende av fossilt bränsle. Sverige har också specifika nationella mål för förnybar energi, energieffektivisering och minskade utsläpp.

Länsstyrelsens uppdrag är att arbeta för att dessa mål får genomslag i Dalarna. Länsstyrelsen samordnar och leder det regionala arbetet för minskade utsläpp av växthusgaser, energihushållning och ökad utvinning av förnybar energi. Vi har i bred regional samverkan tagit fram en regional energi- och klimatstrategi för Dalarna med mål och åtgärdsbehov fram till 2050. Samverkan har fått namnet Energiintelligent Dalarna och är länets plattform för energiarbete.

Länsstyrelsen ska också stödja Dalarnas företag och kommuner i att effektivisera sin energianvändning, minska utsläppen av växthusgaser och utveckla energiintelligenta varor och tjänster för en miljödriven tillväxt.

Energifrågorna behöver genomsyra hela länsstyrelsens verksamhet, bland annat samhällsplanering, byggande, miljöprövning, tillsyn, landsbygds- och näringslivsutveckling. Inom dessa områden kan vi genom kommunikation och vägledning, ekonomiska bidrag samt prövning och tillsyn ”visa vägen” och stärka en miljömässigt hållbar utveckling. Vi ska samtidigt visa hur behovet av energiåtgärder kan vägas av mot andra mål i samhället som biologisk mångfald, kulturhistorisk bebyggelse och tillväxt – allt för att stödja en hållbar utveckling i länet.

Energiomställningen är en av våra största samhällsutmaningar. Investeringar i samhällsinfrastruktur som byggnader, vägar/järnvägar och el-/fjärrvärmenät behöver utformas så att de bidrar till att klara samhällets långsiktiga mål. Genom bättre hushållning med energi och ökad produktion av förnybar energi får vi både ett hållbart och konkurrenskraftigt Dalarna. Samtidigt ger energiomställningen tusentals nya jobb i Dalarna.

Vi analyserar också riskerna för klimatförändringar. Tillsammans med kommuner och regionala aktörer arbetar vi för att ställa om och förbereda samhället på att klara konsekvenserna av ett varmare och fuktigare klimat, särskilt översvämningar från extrema regn, men även möjligheterna med exempelvis längre odlingsperioder och nya grödor.

De senaste åren har användningen av fossila bränslen minskat i Europa och Sverige men den ökar på global nivå vilket ger ökade utsläpp av växthusgaser och allt större risk för allvarliga climateffekter. Vi behöver därför arbeta systematiskt för att anpassa samhällsbyggande och markanvändning till en situation med fler översvämningar, skred, dammbrott, stormar och värmeböljor.

Stärkt samverkan

- Vi ska stärka vår samverkan och planering inom Energiintelligent Dalarna för att genomföra insatser i Dalarnas energi- och klimatstrategi. Vi ska prioritera arbetet med att stödja kommuner och olika branschers energiarbete genom seminarier och nätverksbyggande. Vi kommer att fortsätta lyfta fram enskilda aktörer och branscher som goda exempel i form av Dalapiloter för grön utveckling. Vi ska arrangera 2016 års energiseminarium.
- Genom att fortsätta utveckla vår interna samverkan ska energi- och klimatmålen få ökat genomslag i samhällsplanering, landsbygdsutveckling, miljöskydd och näringslivsutveckling.

Kerstin Angberg-Morgården,
energi- och klimatstrateg.

”I nätverket Energiintelligent Dalarna, summerar vi de senaste tio åren och blickar framåt mot nästa tio år. I nätverket erbjuder vi bland annat möten mellan aktörer i länet där de kan utbyta erfarenheter som vi tillsammans kan dra nytta av.”

Vägledning och stöd

- Inom ramen för den nationella samverkan mellan länsstyrelserna (LEKS) ska vi ta fram vägledning för länsstyrelsernas energiarbete.
- Vi ska marknadsföra KlimatKlivet - det nya nationella investeringsstödet för energi/klimatåtgärder. Vi ska vägleda sökanden att utforma bra ansökningar.
- Vi ska samordna det regionala arbetet med att stödja små och medelstora företags arbete med energihushållning. Vi ska driva två nätverk för företag som vill ha särskilt stöd och erfarenhetsutbyte med varandra. Vi ska utveckla tillsynen som verktyg att stärka företagets energiarbete inom ramen för företagets interna ledningssystem.
- Tillsammans med företrädare för olika branscher ska vi genomföra projekt inom energieffektivisering.

Länsstyrelsens energiförbrukning

- Vi ska minska länsstyrelsens egen direkta miljöpåverka genom att väga in energiaspekterna i våra inköp. Vi har tecknat en grön bilaga till vårt hyresavtal och ska tillsammans med vår hyresvärd Diös genomföra ett arbete för att successivt minska energiförbrukningen i våra lokaler.

”Vi installerar egna elmätare och värmemätare i våra lokaler så vi kan se och reglera vår energiförbrukning.”

Kent Larsson, lokalansvarig.

Klimatanpassning

- Vi ska revidera och genomföra den regionala klimatanpassningsstrategin. Vi ska vägleda kommunerna i deras klimatanpassningsarbete. I Riskforum, där kommunerna, SGI, MSB och länsstyrelsen deltar kommer klimatrelaterade riskfrågor som ras, skred och översvämning att hanteras.
- Vi ska erbjuda årliga informations- och utbildningstillfällen för kommuner, kulturinstitutioner och föreningar som förvaltar ett kulturarv rörande anpassningar och skyddsåtgärder för vårt kulturarv på grund av de väntade klimatförändringarna.

Miljömålen

Det övergripande målet för miljöpolitiken är att till nästa generation lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta utan att orsaka ökade miljö- och hälsoproblem utanför Sveriges gränser. De 16 nationella miljömålen pekar ut riktningen för miljöarbetet. Länsstyrelsen uppgift är att sprida kunskap om miljömålen och anpassa dessa till vårt län. Dalarnas miljömål ska vara kända och väl förankrade. De ska vara vägledande för allt miljöarbete i länet och bedrivas i samverkan med länets myndigheter, organisationer och företag.

Regionala handlingsplaner för grön infrastruktur ska ligga till grund för insatser från olika aktörer som leder till att säkra ekosystemtjänster, bidra till att nå miljömålen och möjliggöra anpassningar till ett förändrat klimat. Ekosystemtjänster är de funktioner hos olika ekosystem som gynnar människor. De är i många fall omöjliga att ersätta med teknisk hjälp. Det kan till exempel vara luft- och vattenrening, produktion av träråvaror, pollinering eller naturturism. Ekosystemtjänsterna ger Dalarnas län konkurrenskraft och bidrar till samhällsutveckling och tillväxt.

Hållbar utveckling förutsätter att vi alla hushåller med råvaror, energi, mark och vatten. Vi behöver ha en internationell samsyn och konkreta överenskommelser med mål och strategier. Samtidigt ska alla åtgärder genomföras lokalt - av företag, kommuner, enskilda, föreningar med flera.

Vårt arbete styrs i allt större utsträckning av internationella överenskommelser, framför allt EU- direktiv. Dessa överlappar ofta Sveriges miljömål och lagstiftning och vi ska bryta ner övergripande mål och åtgärdsbehov till tydliga insatser och åtgärder. Vi behöver också identifiera vilka insatser som ger mest miljönytta utifrån Dalarnas förutsättningar.

”Genom att införa e-beställning, får vi ökad kontroll och effektivisering av både inköps- och fakturaprocessen. Samtidigt bidrar vi till miljön.”

Marita Nygårds Gullstrand,
upphandlingsansvarig.

Vi ställs hela tiden inför nya miljöproblem samtidigt som en allt mer komplex miljölagstiftning ställer nya krav på vår kompetens för att vägleda och stödja kommuner och verksamheter i sitt miljöarbete. Vi behöver finna kostnadseffektiva vägar för att stödja, engagera och verka genom andra, till exempel branschnätverk. En stor utmaning är våra konsumtionsmönster. Produktionen av varor minskar i Sverige och därmed minskar också den lokala

miljöpåverkan. Däremot ökar konsumtionen och importen av varor med olika typer av miljöpåverkan som resultat.

Olika former av markanvändning kan påverka den biologiska mångfalden och kulturmiljöer. Här behövs både åtgärder för bevarande samt hänsynstagande när man brukar skog och mark för att vi ska nå de uppställda målen för olika naturtyper och arter samt minska skadorna på kultur- och fornlämningar. Utmaningen är att få till ett bra utbyte av information och en konstruktiv dialog med olika aktörer och intressenter. Målkonflikter är också en utmaning. En hållbar utveckling omfattar flera olika dimensioner: ekonomiska, sociala och miljömässiga. Här måste vi urskilja och hantera synergier och målkonflikter mellan olika politiska områden och ta tillvara på vinsterna av samverkan.

Verksamhetsintegrering

- Enheternas miljömålsinsatser ska tydliggöras i enheternas arbetsplaner. Åtgärder i vårt åtgärdsprogram har delegerats till de enheter som är lämpligast att genomföra dem.
- Alla enheter ska genomföra åtgärdsdrivande dialoger med "sina" sektorer och medverka i den årliga uppföljningen av miljökvalitetsmålen och åtgärdsarbetet i länet

Vägledning och kommunikation

- Vi ska kommunicera behovet av olika miljöåtgärder. Vi ska också tydliggöra hur våra miljömål kan bidra till att stimulera hela Dalarna till att genomföra miljöåtgärder av olika slag.
- Vi ska uppdatera vårt regionala åtgärdsprogram med nya åtgärder för 2017 och framåt.

"I samverkan med vattenkraftbranschen kommer vi att beskriva vilka miljöåtgärder som ger så stor miljönytta och så liten förlust av elproduktion som möjligt, vid Dalälvens vattenkraftverk."

Ann-Louise Haglund, funktions-samordnare vattenfunktionen.

Vattendirektivet

- Vi ska genomföra åtgärdsprogrammet för en god vattenstatus i våra vatten 2016 till 2021. Våra prioriteringar för 2016 är; Hållbar vattenkraft i Dalälven i samverkan med branschen, Miljötillsyn med fokus på systemtillsyn och egenkontroll av miljögifter samt Säkerställa att miljökvalitetsnormer beaktas i provning/tillsyn.
- Vi ska med hjälp av tillsyn förbättra miljön i vatten för fisk och andra arter vid kraftverk och vattenregleringar. Vi kommer särskilt att prioriterar insatser för fisken i Siljan och Österdalälven. I samråd med berörda fiskevårdsområdesföreningar ska vi utforma kompensationsåtgärder för Siljansöringen.

Tillsyn och tillstånd

- Vi ska vidareutveckla miljötillsynen genom att fokusera på verksamheters egenkontroll för att stärka kunskapen och förmågan att på eget initiativ genomföra miljöåtgärder. Vi kommer att prioritera tillsyn av de verksamheter som har utsläpp till sjöar och vattendrag där vi hittat organiska miljögifter.
- I samverkan med Gävleborgs län och MPD-länen ska vi vidareutveckla samråds- och prövningsprocessen för att effektivisera och kvalitetssäkra prövningsprocessen och tillståndsbeslut. Vi kommer att jobba särskilt med rutiner för interna yttranden i syfte att snabba upp prövningsprocessen.

Johan Hjerpe,
funktionssamordnare miljöprövning.

”Miljöprövningsfunktionen ska fortsätta att arbeta med området ”Rättsäkra beslut i rätt tid”, vilket bland annat ska ske genom utveckling av internremisshanteringen i tillståndsprocessen.”

Viltförvaltning

- Förvaltningsplanerna för rovdjur, älg och vildsvin ska följas och tillämpas adaptivt. Kronhjorten finns numera i länet och en förvaltningsplan ska tas.
- Vi kommer att fortsätta arbetet med förvaltningsverktyg och toleransnivåer för rovdjurens förekomst i länets samebyar.

Björn Forsberg, enhetschef
naturvårdsenheten.

”2016 är ett spännande år med stora satsningar på naturvården från regeringens sida där vi bland annat kommer att förbättra framkomligheten och informationen i och kring naturreservaten.”

Naturskydd och skötsel

- Vi ska delta i landets hittills största EU-finansierade naturskötselprojekt, Life Taiga.
- Vi ska arbeta med den nya nationella nationalparksidentiteten i Fulufjället.
- Under 2016-2017 ska vi ta fram en regional handlingsplan för grön infrastruktur.

God planering och ett tryggt Dalarna

Utgångspunkten för en hållbar samhällsplanering är en långsiktigt hållbar användning av mark, vatten, energi och råvaror. Det handlar om att utveckla effektiva planprocesser och samordna statliga, regionala och lokala intressen för ett hållbart samhällsbyggande. Vi ska ta hänsyn till såväl tillväxt, infrastruktur och bostadsförsörjning som natur- och kulturmiljöer, miljömål, olika sociala värden och risker.

”En rikare livsmiljö där alla kan delta i utformningen” är grunden i den europeiska landskapskonventionen som Sverige har åtagit sig att följa. Länsstyrelsen har ett uppdrag att förhålla sig till landskapskonventionen genom att följa upp att hänsyn tas till medborgarnas perspektiv och att helheten värnas både i stadsmiljön och på landsbygden.

De sociala levnadsförhållandena varierar beroende på var man befinner sig i länet. Samhällsplaneringen behöver skapa förutsättningar för attraktiva och hållbara livsmiljöer för alla. Alla ska, till exempel, ha möjlighet att leva i bra bostäder. I boendeplaneringen kan vi därför behöva ta hänsyn till den demografiska utvecklingen där det finns stora variationer mellan kommunerna. Vi behöver också ta hänsyn till särskilt utsatta grupper och etableringar av nyanlända. Socialt utsatta människor har många gånger svårare att ta del av kommunernas planeringsprocesser och det är en utmaning att i dessa områden stärka invånarnas delaktighet i samhällsplaneringen.

Vår kulturmiljö och landskapsbild som skapats under många generationers påverkan, kan spela en stor roll för identitet, integration, social sammanhållning och folkhälsa. I en planeringsprocess måste därför kortsiktiga ekonomiska intressen vägas mot en attraktiv livs- och boendemiljö. De fysiska planerna i länets kommuner ska vara aktuella och tydliga och främja en hållbar utveckling.

Ett tryggt och säkert Dalarna kräver en väl fungerande samverkan mellan myndigheter och organisationer i länet. Länets strategi för krishantering, som undertecknades i början av 2015, ska tillsammans med nationella riktlinjer för samverkan och ledning vara utgångspunkten för samverkan mellan regionala aktörer och kommunerna i länet.

Länsstyrelsen spelar en viktig roll när det gäller krisberedskapen i länet. Vi ska vara en länk mellan det krisberedskapsarbete som sker lokalt och regionalt och det som sker på andra myndigheter och inom regeringen. Inom ramen för regeringens planeringsinriktningar ska länsstyrelsen återuppta arbetet med civilt försvar och krigsplanläggning.

En viktig uppgift är att förebygga risker och sårbarhet i länet och förbereda för snabba insatser. Det handlar bland annat om att bedöma konsekvenser av klimatförändringar, extrema vädersituationer, ändrad användning av förorenad mark, transporter av farliga ämnen, skydd av dricksvatten, beredskap mot smittsamma sjukdomar och dammsäkerhet.

Vi har begränsade resurser i länet för att hantera klimatförändringar och kriser i svåra situationer. Många organisationer med trygghets- eller räddningsuppdrag har svårt att rekrytera ny personal i glesbygdskommuner. Det är långt mellan räddningsresurser av olika slag i länet och det kan vara en lång väg till befolkningen i glesbygden. Därför måste vi hitta nya former för effektiva räddningsinsatser med begränsade resurser.

”För att få en hållbar utveckling i länet, behöver vi kunna anpassa oss till olika händelseutvecklingar och vara flexibla.”

Lars-Håkan Jönsson, enhetschef
för samhällsbyggnadsenheten.

Ett rättighetsperspektiv i samhällsplaneringen

- Vi ska utveckla vårt arbete med att analysera och beakta samt integrera de mänskliga rättigheterna i vårt arbete med samhällsplaneringsfrågor. Under 2016 ska vi vid vägledning av kommunernas plan- och byggverksamhet särskilt uppmärksamma samrådsprocessen och dess betydelse ur ett rättighetsperspektiv.

”Fördjupad kunskap och förståelse, i kombination med tidiga dialoger i samhällsplanering, blir allt viktigare för att processen ska bli snabbare, smidigare och inte minst rättssäker.”

Hannah Westerholm,
funktionssamordnare för
samhällsplanering och boende.

Dialog och kompetensutveckling

- För att utveckla arbetet för en hållbar samhällsplanering ska länsstyrelsen genomföra möten och följa upp plan- och byggväsendet. Vi ska ha fokus på kunskapsutveckling inom klimatanpassning, byggprocesser, näringslivsfrågor och bostadsmarknaden. I arbetet ska vi också tydligt uppmärksamma den sociala dimensionen, till exempel boende för flyktingar eller för ekonomiskt svaga kvinnor och män.
- Under 2016 ska vi utveckla formerna för tidiga dialoger med kommunala företrädare i planärenden.
- Vi ska genomföra utbildningsinsatser för länets politiker och handläggare. Vi kommer också att genomföra den årliga strandskyddsdagen för länets kommuner.

Kulturmiljö

- Vi ska förbättra vägledningen om kulturmiljöfrågor för främst kommunerna. Det handlar om kunskapsunderlag och kulturmiljöanalyser kring världsarv, riksintresseområden, olika bebyggelsemiljöer, fornlämningar samt åtgärder för att motverka klimatförändringens konsekvenser.

Krisberedskap

- Vi ska, enligt Dalarnas strategi för krishantering, kontinuerligt öva samverkan mellan samhällets aktörer, för att bättre kunna samordna insatser och prioritera samhällets begränsade resurser.
- Vi ska under 2016 utveckla samverkan med Försvarsmakten och regionala aktörer för att öka förmågan till civilt försvar vid höjd beredskap eller krig.
- Länsstyrelsens interna krisorganisation ska vidareutbildas och tränas. Vi behöver även värdera behovet av att krigsplacera vår personal.
- Vi ska fortsätta samarbetet med länets kommuner när det gäller att utveckla risk- och sårbarhetsanalyser och bland annat analysera konsekvenser av sociala risker. Risker för social oro och utanförskap med anledning av flyktingsituationen ska särskilt bevakas.
- Länets förmåga att kommunicera under och efter en kris ska utvecklas vidare. Det gör vi dels i det så kallade Nordsamsamarbetet (de sex nordligaste länen) men även i nära dialog med länets kriskommunikationsnätverk där bland annat kommunerna ingår.

"Vår samordningsstab för flyktingsituationen kommer att fortsätta samverka med offentliga och privata aktörer för att kontinuerligt ha en lägesbild för länet."

"Lägesbilden förmedlas dels till centrala aktörer på nationell nivå, men fungerar även som information tillbaka till aktörerna, samt till media och allmänhet."

Karin Jonasson, stabschef samordningsstaben för flyktingsituationen.

Organisation

